

دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه
مرکز آموزشی درمانی فارابی

طرح دوره جهت کارآموزان پزشکی بخش روانپزشکی

محتوای آموزشی :
براساس کوریکولوم مصوب وزارتخانه

تدوین طرح دوره :
اساتید گروه روانپزشکی

((ساختار کلی دوره))

۱- **تعریف دوره :** برنامه آموزش ضروری مقطع کارآموزی بخش روانپزشکی جهت دانشجویان پزشکی .

۲- **طول دوره :** حداقل یک ماه .

۳- **مدت زمان ساعات مفید آموزش در طول دوره :** حداقل زمان حضور دانشجویان در بخش های بالینی از ساعت ۸ صبح لغایت ۱۲/۳۰ ظهر و ۵ روز در هفته از شنبه تا چهارشنبه می باشد .

۴- **هدف کلی دوره :** کسب دانش ، نگرش و مهارت لازم در زمینه بیماری ها و بیماران روانپزشکی توسط کارآموزان روانپزشکی می باشد .

ه - شرح وظایف دانشجویان :

- در اولین روز دوره آموزشی دانشجویان در کلاس توجیهی که توسط دستیار مسئول استاژری و کارشناس آموزش گروه تشکیل می گردد با برنامه های آموزشی و مقررات بخش آشنا می گردند و اهداف آموزشی در اختیار دانشجویان قرار می گیرد و طبق برنامه ریزی به بخش های آموزشی روانپزشکی معرفی می شوند .

- تقسیم دقیق محل فعالیت و آموزش دانشجو شامل حضور در گزارش صبحگاهی ، گراند راند ، ژورنال کلاپ ، بخش ، درمانگاه و کلاس .

- در طول ایام هفته هر روز از ساعت ۹/۳۰ - ۸ گزارش صبحگاهی .
  - راند بخش هفته ای یکروز ، هر هفته با یکی از اساتید گروه از ساعت ۱۱/۳۰ - ۹/۳۰ .
  - درمانگاه چهار روز در هفته از ساعت ۱۱/۳۰ - ۹/۳۰ .
  - کلاس درس هر روز از ساعت ۱۲/۳۰ - ۱۱/۳۰ که توسط دستیاران برگزار می شود
  - یک روز در ماه از ساعت ۹/۳۰ - ۸ گراند راند عمومی به جای گزارش صبحگاهی .
  - روزهای دوشنبه ساعت ۱۱ ارائه ژورنال کلاپ توسط دستیاران و کارورزان .
  - روزهای چهارشنبه ساعت ۱۱ هر دو هفته یکبار برنامه کنفرانس اساتید و دستیاران .
- (حضور کلیه دانشجویان پزشکی در برنامه های فوق الزامی می باشد) .

۶- مقررات مربوط به حضور و غیاب :

غیبت : عدم حضور کارآموز در ساعات آموزشی بدون کسب اجازه و اطلاع قبلی از مدیر گروه با مسئول آموزش کارآموزی غیبت محسوب می گردد .

مرخصی : عدم حضور کارآموز در ساعات آموزشی با کسب اجازه قبلی به صورت کتبی از مدیر گروه یا مسئول آموزش کارآموزی مرخصی محسوب می گردد .

- به ازای هر یک روز غیبت ، یک نمره از نمره کارآموزی کسر می گردد .
- ساعات غیبت در بخش نباید از $\frac{1}{10}$ ساعت بخش تجاوز کند در غیراینصورت نمره دانشجو صفر منظور خواهد شد .

- در صورتی که مجموع ساعات غیبت دانشجو اعم از موجه یا غیرموجه از $\frac{1}{10}$ ساعت بخش بیشتر باشد دانشجو مؤظف به تکرار بخش می باشد .

نحوه حضور و غیاب : امضاء ورود و خروج دانشجو در دفتر حضور و غیاب در واحد آموزش مرکز ، همچنین حضور و غیاب در گزارش صبحگاهی هم ثبت می گردد و در راند ، کلاس و درمانگاه توسط اساتید و دستیاران دانشجویان حضور و غیاب می گردند .

۷- وظایف حرفه ای و اخلاقی کارآموزان :

- برقراری ارتباط مناسب با بیمار و همراهان وی
- کسب اجازه از بیمار برای مصاحبه و انجام معاینه
- احترام گذاشتن به بیماران
- نصب کارت شناسایی حاوی مشخصات به لباس
- وضعیت ظاهری آن ها با شئونات حرفه ای پزشکی مطابقت داشته باشد
- به اساتید ، همکاران ، پرسنل و مسئولین احترام بگذارند
- کسب تجربه در گرفتن شرح حال صحیح و جامع از بیماران
- کسب تجربه در مصاحبه با بیماران
- کسب تجربه در ثبت صحیح شرح حال با قید لیست مشکلات (Problem List) طرح تشخیص های افتراقی (Differential Diagnosis) و تشخیص نهایی در پرونده بیماران
- آشنایی با ارزش ثبت مستندات در پرونده بیماران و ارزش آن در پرورش قوای استدلال و قضاوت بالینی پزشک و جریان رسیدن به تشخیص
- مطالعه دقیق بیماران مربوطه از رفرنس های معرفی شده توسط اساتید بخش

۸- پیامد مورد انتظار (Out Comes) از این برنامه آموزشی :

الف - در حیطه دانش :

- دانش نظری مصاحبه با بیمار ، ارزیابی خطر ، اصول تشخیص افتراقی و برنامه درمانی را دارا باشد .
- اورژانسهای روانپزشکی و اطلاع از نحوه مراقبتهای اولیه و اصول درمان را بداند .
- تأثیر متقابل عوامل معنوی ، زیست شناختی ، روانشناختی و اجتماعی را با هم بر بیماریها (مدل اسلامی Spirito biopsychosocial) بداند .
- بیماری های رایج روانپزشکی در کشور و شیوع آن ها را بداند .
- برنامه های بهداشت روان ایران و نحوه ارائه آن ها را بداند .
- موارد ارجاع و مشاوره را در حیطه بیماری های روانپزشکی بداند .
- بیماریهای عمده روانپزشکی طبق طبقه بندی های رایج (DSM&ICD) و مطابق با جدول محتوای آموزشی را بشرح ذیل بشناسد .

ردیف	عنوان و محتوای آموزشی (جهت کارآموزان پزشکی)
۱	بتواند کلیات روانپزشکی و بهداشت روان و طبقه بندی های رایج در روانپزشکی را تعریف و لیست کند .
۲	قادر باشد یک مصاحبه ساختار یافته همراه با تکنیک های مصاحبه را انجام دهد .
۳	بتواند رشد روانی و چرخه طبیعی زندگی را بشناسد و تعریف کند .
۴	توانایی تشخیص مسائل روانپزشکی در بیماری های جسمی را کسب نماید .
۵	توانایی تشخیص مشکلات جسمی در بیماری های روانی را کسب نماید .
۶	توانایی تشخیص انواع اختلالات خواب را کسب و توانایی درمان های (دارویی و غیردارویی) مختلف را بدست آورد .
۷	بتواند انواع اختلالات شخصیتی را شناسایی و تشخیص دهد و در مانهای ابتدایی و مدیریت کنترل آنها را بدست آورد
۸	بتواند مراحل مختلف اختلالات جنسی شامل (چرخه طبیعی و اختلالات کارکردی) را شناسایی و درمانهای دارویی و غیردارویی آنها را بداند .
۹	بتواند انواع و علائم اختلالات خلقی شامل (اختلال افسردگی عمده ، اختلال افسرده خویی، اختلال خلقی دوقطبی ، سوگ و فقدان، اختلال تطابق ، اختلال پیش قاعدگی ، اختلال افسردگی و پسیکوز پس از زایمان) را بیان کند و سبب شناسی ، تشخیص افتراقی ، پیش آگهی و تدابیر درمانی دارویی و غیردارویی هر یک را بداند .
۱۰	بتواند اختلال اضطرابی و انواع آن شامل (اختلال وسواسی جبری ، اختلال اضطرابی منتشر ، اختلال هراس ، اختلال ترس ، اختلال استرس پس از سانحه) را تعریف کند و علائم ، سبب شناسی ، تشخیص افتراقی ، پیش آگهی و تدابیر درمانی دارویی و غیردارویی هر یک را فهرست نماید .
۱۱	بتواند اختلالات اسکیزوفرنی و سایر اختلالات پسیکوتیک شامل (اسکیزوفرنی ، Brief Psychotic Disorder اختلال هذیانی) را تعریف کند و علائم ، سبب شناسی ، تشخیص افتراقی ، پیش آگهی و تدابیر درمانی دارویی و غیردارویی هر یک را فهرست نماید .
۱۲	توانایی شناسایی مواد شایع ، علائم سوءمصرف ، اعتیاد مواد و ترک را داشته باشد و در مورد پیشگیری ، درمانهای دارویی ، غیردارویی و اجتماعی توانایی لازم را کسب نمایند .
۱۳	بتواند انواع و علائم اختلالات سوماتوفورم شامل (اختلال جسمانی سازی ، اختلال تبدیلی ، اختلال بدشکلی بدن ، اختلال خود بیمار انگاری) را تعریف و توصیف کند و سبب شناسی ، تشخیص افتراقی ، پیش آگهی ، تدابیر درمانی دارویی و غیردارویی هر یک را فهرست نماید .
۱۴	بتواند اختلالات شناختی شامل (دمانس و دلیریوم) را شناسایی و درمانهای دارویی و غیردارویی آن ها را بداند .
۱۵	قادر باشد اورژانس های روانپزشکی شامل (خودکشی و دگرکشی ، ارزیابی عوامل خطر) را بشناسد و جهت درمان آنها برنامه ریزی مناسب را ارائه دهد .
۱۶	بتواند انواع و علائم مربوط به اختلالات روانپزشکی کودک و نوجوان شامل (اختلال بیش فعالی کم توجهی ، اختلال سلوک و اختلال رفتار ایذایی ، اختلال تیک ، اختلالات اینترنالیزه در کودکان « افسردگی و اضطراب» ، بی اختیاری ادرار و بی اختیاری مدفوع ، عقب افتادگی ذهنی) را بیان کند و سبب شناسی ، تشخیص افتراقی ، پیش آگهی و تدابیر درمانی دارویی و غیردارویی هر یک را فهرست نماید .
۱۷	بتواند انواع درمان های دارویی و غیردارویی را شناسایی ، عوارض ، دوز و تداخل با سایر داروها و طول مدت درمان آنها را بداند و همکاری بیمار جهت مصرف دارو را بدست آورد .
۱۸	بتوان راهنمایی لازم در مورد اساس ژنتیک و محیطی بیماری ها ، سیر بیماری ، طول مدت درمان ، نحوه اثر داروها و عوامل عود بیماری را برای بیمار و خانواده وی توضیح دهد .
۱۹	توانایی استفاده از ابعاد معنوی و مذهبی که قادرند در درمان اثر مثبت داشته باشند باتوجه به فرهنگ جامعه را کسب و در درمان خود مد نظر قرار دهد .

۱) توانایی مصاحبه بالینی :

- مهارت گوش دادن پویا و ارتباط مناسب با بیمار از گروه‌های سنی مختلف .
- مهارت دریافت پیام های کلامی و غیرکلامی از بیمار .
- توانایی همدلی و ارتباط بدون قضاوت با بیمار را داشته باشد .

۲- توانایی اخذ شرح حال روانپزشکی و جمع بندی و فرمالاسیون روانپزشکی :

- اخذ تاریخچه روانپزشکی .
- انجام Mental status examination .
- توانایی طرح تشخیص های محوری و تشخیص های افتراقی مناسب
- توانایی طرح یک برنامه درمانی کلی .

۳- توانایی ارزیابی عوامل خطر و موارد اورژانس روانپزشکی داشته باشد .

ج - در حیطة نگرش :

- نگرش مناسب نسبت به بیمار بعنوان یک انسان و نگرش مناسب به بیماری های روانی همانند سایر بیماری های طبی پیدا کند .
- نگرش معنوی زیستی روانشناختی اجتماعی (مدل اسلامی Spirito biopsychosocial) نسبت به بیماری ها پیدا کند .
- نگرش صحیح نسبت به پیش آگهی بیماری ها و پاسخ به درمان های دارویی و غیردارویی پیدا کند .
- نگرش بدون قضاوت نسبت به شرح حال بیمار و بیماری روانپزشکی پیدا کند (انگ زدایی) .
- نگرش لازم به رازداری را نسبت به اسرار ، شرح حال و شکایت های بیماران پیدا کند .

۹- روش های عمده آموزش کارآموزان در بخش روانپزشکی :

- ۱- آموزش در بالین بیماران بستری
- ۲- آموزش در بالین بیماران سرپایی (درمانگاه)
- ۳- آموزش در گزارش صبحگاهی (M.R)
- ۴- آموزش در کلاس های روزانه
- ۵- آموزش در کلاس های کنفرانس ، گراند راند ، ژورنال کلاپ
- ۶- آموزش در راند عمومی اساتید
- ۷- خود یادگیری (شرح حال ، معاینه و مطالعه شخصی)

۱۰- منابع امتحانی :

- منابع اصلی Oxford 2005
- منابع اضافی جهت مطالعه بیشتر شامل :
- ۱- کلیات روانپزشکی و بهداشت روان و طبقه بندی رایج در روانپزشکی ، مبحث رشد و چرخه طبیعی زندگی
- ۲- Synopsis

۱۱- روش های ارزیابی :

- ۱- در پایان دوره یکماهه نمره آزمون مشخص می شود ، نمره ۱۲ از ۲۰ حد نصاب قبولی محسوب می شود .
- ۲- امتحان کتبی به صورت تشریحی و MCQ (۱۲ نمره) .
- ۳- ارزیابی درون بخشی اساتید درمورد چگونگی انجام مصاحبه MSE (۲ نمره)
- ۴- ارزیابی درون بخشی اساتید درخصوص مهارتهای ارتباطی و ارتباط مؤثر در برخورد با بیمار و اطرافیان بیمار در راند بخش و درمانگاه (۲ نمره) .
- ۵- ارزیابی درون بخشی توسط دستیاران که ارزیابی دستیاران شامل :
- نظم و حضور و غیاب دانشجو ، ورود و خروج به موقع دانشجو در فعالیت های آموزشی ، گزارش صبحگاهی ، ژورنال کلاپ ، کنفرانس های دوره ای اساتید و دستیاران (۲ نمره)
- ۶- گرفتن شرح حال بیماران طی دوره و تحویل حداقل ۲ شرح حال کامل روانپزشکی در آخر بخش که نمره آن براساس برگه چارت راند می باشد (۲ نمره)